

Demensstrategien 2019-2022 i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Indledning

Demens er en sygdom, der ikke kun rammer den enkelte men hele familien. Det er en sygdom, der vender op og ned på det liv, man kender, og det er en sygdom, som der desværre ikke er en kur for.

Mange mennesker lever et langt og godt liv på trods af demens.

En grundlæggende forudsætning for at kunne leve et godt liv med en demenssygdom er, at mennesket med demens mødes med forståelse og ses som et helt menneske med egne ønsker og behov – også selvom det ikke altid er muligt at udtrykke disse.

For selvom hukommelsen svigter og minderne – og med tiden også sproget – forsvinder, så betyder det ikke, at mennesket bag sygdommen er forsvundet (1).

Nøgletal på demensområdet i Danmark (2):

- Demens er den 5. hyppigste dødsårsag
- Op imod 300.000-400.000 mennesker er nære pårørende til et menneske, der lider af en demenssygdom.
- C. 18-000-20.000 mennesker får lægemidler mod demens ifølge Lægemiddelstatistikregistret
- Man mener, at de direkte omkostninger ved demens er ca. 24 milliarder kr. om året. Hertil kommer indirekte udgifter til tabt arbejdsfortjeneste og til de pårørendes indsats.

Godt 36.000 danskere over 65 år er registreret med en demensdiagnose. I takt med den voksende ældrebeholdning forventes antallet af borgere med en demenssygdom at stige over de kommende år og dermed også de samfundsmæssige omkostninger relateret hertil.

I Danmark anslås det dog, på baggrund af forskningsresultater, at det reelle antal mennesker med demens hos voksne over 65 år er ca. 89.000, men mange mennesker lever imidlertid med en demenssygdom uden at være udredt (2).

I Faaborg-Midtfyn Kommune havde demenskoordinatorerne i 2018 kontakt med 529 mennesker med en demensdiagnose eller med symptomer på demens. Nationalt Videnscenter for Demens formoder, at der i Faaborg-Midtfyn Kommune i 2017 var ca. 978 mennesker med demens (2). Det vil sige, at mange mennesker med demens endnu ikke er udredt eller er i kontakt med demenskoordinatorerne.

Fremskrivning af ældrebeholdning (60+ årige) er støt stigende i Faaborg-Midtfyn Kommune fra 15.662 i 2018 til 17.101 i 2025. Vi lever længere og da forekomsten af demens øges kraftigt med alderen, så vil vi få et stigende antal borgere med en demenssygdom (3). Se nedenstående tabel 1.

	2017	2020	2025	2030	2035	2040
Fremskrivning af ældrebeholdning (60+ årige)	15.500	15.996	17.101	18.113	18.572	18.561
Mænd med demens	283	306	350	398	440	470
Kvinder med demens	695	730	803	899	995	1.070
I alt	978	1.036	1.153	1.297	1.435	1.540

Tabel 1. Fremskrivning af ældrebeholdning i Faaborg Midtfyn Kommune. Kilde: Nationalt Videnscenter for Demens (2)

For at være på forkant med udfordringerne med mange flere mennesker med demens, er der brug for at sætte en klar retning for at sætte ambitiøse og langsigtede mål for demensindsatsen frem til 2025. Dette ledte frem til den nationale demenshandlingsplan (1).

Denne reviderede demensstrategi er udarbejdet med udgangspunkt i Nationale Demenshandlingsplan (1), Befolkningsprognoser (3), Antropologisk rapport om Blomstring (4) samt temadag i september 2018 med frivillige organisationer, ældreråd, handicapråd, Sundhed og Omsorgsudvalget, demenskoordinatorer, ledere og chefer (5).

Demensstrategien understøtter udviklingsstrategien "Sammen skaber vi det bedste sted" 2019-2030, hvor det er kommunalbestyrelsens ambition, at det i Faaborg-Midtfyn skal være muligt at leve – og udleve – sin egen version af det gode liv. Vi vil skabe de bedste rammer for, at borgerne har mulighed for at leve det liv, de ønsker" (6).

Værdighedspolitikken ligger til grund for ældreindsatsen i Faaborg- Midtfyn Kommune, særligt de borgere, som er afhængige af kommunens hjælp for at opretholde et værdigt ældreliv. Et værdigt ældreliv er målet for den hjælp og støtte, der skal gøre det muligt for ældre borgere at fortsætte med at leve det liv, han eller hun ønsker trods begrænsninger i hverdagen. Et værdigt ældreliv skal sikre borgerne størst mulig selvbestemmelse og livskvalitet, når svækkelse, sygdom eller mistrivsel gør hjælp til hverdagslivet nødvendigt (7).

Værdighedspolitikken er beskrevet i 6 temaer:

- Livskvalitet
- Selvbestemmelse
- Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen
- Mad og ernæring
- En værdig død
- Pårørende

Værdigrundlag

Vision: Faaborg-Midtfyn Kommune gør det muligt for mennesker med demens og deres pårørende, at leve et trygt og værdigt liv (8).

Mennesker med demens og deres pårørende skal mødes med en indsats af høj faglig kvalitet, som bygger på værdighed, medmenneskelighed og respekt for det enkelte menneskes ønsker, behov og ressourcer og for mennesket bag sygdommen og det levede liv.

Mennesker med demens skal kunne leve et trygt og værdigt liv – uanset hvor de er i sygdomsforløbet og uanset, om de er i eget hjem eller på plejecenter.

Mennesker med demens skal mødes med en individuel og helhedsorienteret tilgang i behandling, pleje og omsorg.

Det er vigtigt, at indsatserne tilpasses de forskellige behov, der kan være, alt afhængig af, om man rammes af sygdommen midt i livet eller i de senere år af livet.

Faaborg-Midtfyn Kommune ligger sig op ad den nationale demenshandlingsplan i forhold til ovenstående værdigrundlag og demensstrategien tager derfor udgangspunkt i nedenstående fokusområder fra den nationale demenshandlingsplan (1). For hvert fokusområde er der beskrevet mål og indsatsområder

Fokusområder:

1. Tidlig opsporing og bedre kvalitet i udredning og behandling
2. Bedre kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering
3. Støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens
4. Demensvenlige samfund og boliger
5. Øget videns og kompetenceniveau.

Tidlig opsporing

Målet er, at borgere med symptomer på en demenssygdom identificeres så tidligt som muligt i deres sygdomsforløb, så der kan ske en tidlig udredning og behandling (9).

Tidlig diagnostik i form af demensudredning kan kvalificere den kommunale indsats. Det vil ofte være en forudsætning for, at mennesker med demens kan modtage relevant behandling, støtte og rådgivning. Det muliggør at den demensramte kan involvere sig i beslutninger vedrørende behandling, boligforhold, økonomi, værgemål og giver mindre stresspåvirkning blandt de pårørende.

Indsatsområder

Der sikres en dialog med borgerne i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Medarbejdere og ledere arbejder opsporende og forebyggende og medvirker til, at der igangsættes udredning, så der kan stilles en lægefaglig diagnose.

I udredningsfasen er der et tæt samarbejde mellem borgeren, dennes pårørende, praktiserende læger, den regionale demensenhed og Faaborg-Midtfyn Kommune.

Oplysningsindsats om demens til civilsamfundet for at styrke muligheden for tidlig opsporing.

Kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering

Målet er, at vi som kommune tager et helhedsorienteret perspektiv på det enkelte menneske og de individuelle behov og skaber en kultur, der understøtter muligheden for personcentreret omsorg. Demensindsatsen tager udgangspunkt i "Blomstringsmodellen" som har sit udgangspunkt i Tom Kitwoods personcentrerede omsorgsteori, omsorgspraksis og kvalitetssikringsmetode "Dementia Care Mapping" (10).

For at arbejde helhedsorienteret med personcentreret omsorg omkring mennesker med demens, må vi have viden om samt reflektere og koordinere tværfagligt ud fra de forskellige perspektiver:

- Det biologiske perspektiv.
- Det neurologiske perspektiv.
- Det psykologiske perspektiv.
- Det sociale perspektiv.
- Det åndelige perspektiv.

Målet er, at borgeren og de pårørende oplever, at det tætte samarbejde mellem kommunens forskellige instanser, frivillige og eksterne samarbejdspartnere, har sammenhæng og skaber kontinuitet.

Sammen skabes menneskelig blomstring uanset hvor i demenssygdommens forløb, borgeren befinder sig.

Indsatsområder

Tydelig retning og fælles vision omkring "Blomstringsmodellen", som er en fælles og samlende betegnelse bestående af visuelle tegninger, sprog, tilgange, metoder og elementer, som tilsammen peger i retning af menneskelig og organisatorisk blomstring.

Alle ledere arbejder ud fra blomstringsmodellen, så de i det daglige kan agere som blomstringsledere og støtte medarbejderne i at arbejde med blomstring.

Demenskoordinatorerne arbejder ud fra blomstringsmodellen, så de kan understøtte organisationens strategi om at skabe blomstring på alle planer. Rådgivning og vejledning er demenskoordinatorernes kerne ydelser.

Medarbejderne, heriblandt uddannede blomstringsfacilitatorer, arbejder ud fra blomstringsmodellen, så de i det daglige kan arbejde med blomstring, både i forhold til borgerne og i medarbejdergruppen.

Sundheds- og omsorgs-udvalget er indført i blomstringsmodellen på fælles temadage med borgere, medarbejdere og ledere, så de i deres politiske arbejde kan understøtte udviklingen.

Alle medarbejdere og ledere arbejder tværfagligt omkring borgerens forløb.

Kommunens indsats koordineres med den frivillige indsats.

Der er en tæt dialog med praktiserende læger og regionens demensenhed.

Brug af velfærdsteknologi til at understøtte, at borger kan udføre deres ønskede aktiviteter selvstændigt så længe som muligt.

Træning og aktiviteter tilbydes i kommunen. Træning og aktivitetstilbuddene består af fysisk vedligeholdende træning på hold, social- og aktivitetsbaseret træning på hold, heldags- eller halvdags på 7 af kommunens 9 plejehjem, samt tilbud om hjemmetræning i borgers eget hjem.

Der er et tæt samarbejde med de frivillige foreninger, således at borgerne efter eget ønske og faglig vurdering kan blive ledt hen til eller fortsætte i forenings- og klubaktiviteter.

Støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens

Målet er at give den relevante og nødvendige støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens af såvel kommunen som frivillige, for at opretholde det hidtidige hverdagsliv i videst muligt omfang.

Pårørende har brug for, at deres indsats bliver anerkendt samtidig med, at de er med til at skabe løsninger, og bliver inddraget i de beslutninger, der skal træffes i forbindelse med den demensramtes sygdom.

Indsatsområder

Borgeren og de pårørende har let adgang til information om, og overblik over de rådgivnings- og aktivitetstilbud som både Faaborg-Midtfyn Kommune og frivillige organisationer har på demensområdet.

De pårørende tilbydes undervisning, støtte, rådgivning og vejledning.

Netværksgrupper for borgere og pårørende med henblik på at skabe meningsfulde fællesskaber.

Afløsning i hjemmet og aflastnings tilbud for at den pårørende kan opretholde det hidtidige hverdagsliv.

Kørselsordning med borgere med demensdiagnose.

Tæt samarbejde, forventningsafstemning og god kommunikation mellem pårørende og kommunens medarbejdere og ledere

Demensvenlige samfund og boliger

Målet er et samfund, hvor mennesker med demens kan leve et trygt og godt hverdagsliv. Demensvenligt samfund er et samfund, hvor borgerne har viden om demens og demens ikke er et tabu. Alle borgerne skal opleve sig som en del af samfundet.

Vi skal som kommune åbne dørene til nyskabende og bredt funderede løsninger i tæt samspil med borgeren, pårørende og netværk, frivillige, uddannelsesinstitutioner og private virksomheder m.fl.

Indsatsområder

I samarbejde med borgere, frivillige, politikere, medarbejdere og ledere udarbejdes en plan for et demensvenligt samfund.

Besøg af børn og unge på plejehjemmene er med til at skabe større forståelse og viden om demens.

Generel oplysning og information om demens til kommunens borgere og civilsamfundet (Lokale butikker, Præsterne, Foreningsliv, Lokalråd med flere)

Udbrede information om, hvad civilsamfundet kan gøre samt hvordan man kan agere, hvis man møder én med tegn på demens.

Certificering af plejehjem.

Videns- og kompetenceniveau

Målet er, at sikre at demensindsatsen tager udgangspunkt i "Blomstringsmodellen" som har sit udgangspunkt i Tom Kitwoods personcentrerede omsorgsteori, omsorgspraksis og kvalitetssikringsmetode "Dementia Care Mapping" (10).

Et kompetent og kvalificeret personale er afgørende for at sikre en høj kvalitet til den demente og dennes pårørende.

Indsatsområder

Systematisk videns opsamling og koordinering af erfaringer på demensområdet.

Alle medarbejdere har grundlæggende viden om demens og symptomer på demens og arbejder med udgangspunkt med personcentreret omsorg i "Blomstringsmodellen".

Ledelsen anvender og er uddannet til at støtte medarbejderne i brug af "Blomstringsmodellen".

Fælles kompetenceudvikling på tværs af sektorer.

Demensuddannelse af medarbejdere.

Viden om indretning af plejehjem, viden om mulighederne med musik, dyr, sanseintegration

Vigtigt med fokus på at være ajour med ny forskning

Uddannelse af pårørende og frivillige

Bedre til at samarbejde med civilsamfundets tilbud i de frivillige foreninger og tilbud

Kilder:

1. "Et trygt og værdigt liv med demens - National demenshandlingsplan 2025" (Sundhedsstyrelsen, 2017)
2. Nationalt Videnscenter for Demens. www.videnscenterfordemens.dk
3. "Opsamling på demensstrategi temadag d. 25.9.18"
4. Forekomst af demens hos ældre i Danmark, Region Syddanmark og 22 kommuner 2017-2040. Nationalt Videnscenter for Demens.
5. "Blomstring i Faaborg-Midtfyn Kommune"-Antropologisk undersøgelse. Louise Scheel Thomasen, Avanti Consulting 2018
6. "Sammen skaber vi det bedste sted"- Udviklingsstrategi 2019-2030, Faaborg-Midtfyn Kommune

7. Værdighedspolitik for Faaborg-Midtfyn Kommune, Sundhed og Omsorg (2018).
8. "Demensstrategi for 2014-2018"- konkretisering, Pleje og Omsorg, Faaborg-Midtfyn Kommune
9. Samarbejdsaftale på demensområdet, Region Syddanmark og 22 kommuner i Region Syddanmark (2010)
10. "Towards a theory of Dementia Care Mapping", Tom Kitwood et al. (1992)